

Karszt- és Barlangkutatói TÁJÉKOZTATÓ

1969

6

A MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT KÖRLEVELE

Kiadja: a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, Budapest, VI., Gorkij fasor 46-48.

Felelős szerkesztő: Dr. Dénes György és Székely Kinga

Felelős kiadó: dr. Hegedűs Gyula

Készült 60."Tempó" Ksz. (Msz.

Az elektronikus változatot Kalicza Edina és dr. Nyerges Miklós készítette 2005-2006-ban.

- 1 -

MEGHÍVÓ A TÁRSULAT RENDEZVÉNYEIRE

A Társulati előadóüléseket az ELTE Földrajzi Tanszékének Lóczy termében tartjuk. (Bp. VIII., Kun Béla tér 2. I. em.)

1969. október 21. 17 ó. 30 p. A Stuttgartban lezajlott V. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus résztvevőinek beszámolója. (diavetítéssel)

TÁRSULATI ÉLET

Társulatunk Vezetősége szeptember 16-án, dr. Láng Sándor elnökletével ülést tartott. Az elnök megemlékezett a július hónapban elhunyt dr. Balogh Ernő kolozsvári professzorral, Társulatunk tiszteleti tagjáról; a Vezetőség egy perces néma felállással rótt le kegyeletét. – Dr. Dénes György főtitkár beszámolt a Társulat MTESZ-be való felvételének előrehaladásáról. Bejelentette, hogy a Társulat újból saját kezelésbe vette és még ez évben

megnyitni tervezi a Vár-barlangot. Tájékoztatást adott a Társulat gazdasági helyzetének erősödéséről. Ismertette a Társulat tagságának tagdíj fizetési statisztikáját és ezzel kapcsolatban a csoportok rendezett tagdíjú létszámát. – A Vezetőség ezt követően szervezeti és adminisztratív kérdéseket vitatott meg.

HÍREK

Dr. Koch Sándor Kossuth-díjas egyetemi tanár, Társulatunk Tanácsadó Testületének tagja, tudományos munkában és kiemelkedő eredményekben kivételesen gazdag 50 esztendő után vette át az aranydiplomát.

Társulatunk Elnöksége és tagsága tisztelettel és meleg szeretettel köszönti a jubiláló tudós professzort és szívből kívánja, hogy jó egészségben, szellemi frissességének és al-

- 2 -

kotó erejének teljes birtokában, még igen hosszú időn át gazdagíthassa munkásságával a magyar tudományt.

Dr. Markó Lászlót a Veszprémi Vegyipari Egyetem eddigi tanszékvezető docensét, Társulatunk Választmányának tagját, a Művelődésügyi Miniszter tanszékvezető egyetemi tanárrá nevezte ki.

Társulatunk szeretettel köszönti Markó professzort és további munkájához sok sikert és jó egészséget kíván.

A Baranya-megyei Idegenforgalmi Hivatal Barlangkutató csoportja nyári kutatótáborát Vass Béla vezetésével, augusztus 10–24. között rendezte meg Orfűn.

A Vízfő-forrásnál feltárt barlangszakaszban térképezési és fotódokumentációs munkákat végeztünk, majd felújítottuk a megrongálódott függőhidakat.

Folytattuk kutatóaknánk mélyítését. Jelenleg 30 m mélységben élénk huzat észlelhető. Sajnos az omladékos víznyelő sok lassú ácsolási munkát követel. Felderítést végeztünk a Szuadó-völgyben tavaszi táborunk során feltárt Trió-nyelőben. Itt a patak bevezetésével sikerült tisztázni a víz eltűnési helyét. A laza törmelékből fújó huzat ezt a munkahelyet is ígéretessé teszi.

Berényi Üveges István

Az Alba Regia Barlangkutató Csoport ez évi kutatótáborát augusztus 2–18. között tartotta meg a Tési-fennsíkon.

Feltáró munkát folytattunk a Csőszpusztai-barlangban és az I.-14 kataszteri számú nyelőben. A barlangban új részt tártunk fel. Az I.-14-es víznyelőben a régebben ismert omlásveszélyes járatok megkerülésére mélyített kutatóaknában a tábor végéig kb. 5 m mélységben sikerült lejutni.

Kísérleti méréseket végeztünk a lösztakaró szivárgási viszonyainak vizsgálatára és a Geofizikai Intézet segítségével, a tervezett geoelektromos méréseinkhez szükséges hitelesítési pontokat mértük be.

Kovács András

Barlangkutatóink egy kis csoportja ez év augusztusában tábort szervezett a Kevélyekben.

Ennek során fix pontokat helyeztünk el az Aranylyuk-zsombolyban, a Kálvária domb két barlangjában, valamint az Oszoly és az Oszoly-oldal 8 kisebb-nagyobb üregében. E munkálatok kapcsán két, számunkra eddig ismeretlen kb. 20 m hosszú barlangot találtunk.

A tábor második felében az Ezüst-hegy és a Kevély-nyereg több barlangjában rovarcsaládot helyeztünk el.

Az esős idő ellenére táborunk eredményes volt. Szeretnénk még ez évben befejezni a Kevély csoportok barlangjainak térképezését.

Wehovszky Erzsébet

A Pálvölgyi-kőfejtő déli sziklafalában a turistaszállás keleti sarkától kb. 30 lépésre már régebben ismert hasadék nyílik. A kőfejtőről most készülő kataszteri lapon P.II. sz.-barlang névvel jelöljük.

A barlang nummulitesz mészkőben 130° - 310° és 40° - 220° hasadékok mentén alakult ki. Az Óbudai Szeszgyár Kinizsi Barlangkutató Csoportja által felmért járatainak hossza: 23,5 m. Legmagasabb pontja a bejárat szintje felett +4,0 m, legmélyebb pontja -1,5 m. A barlangnak két bejárata van. Formakincse szegény, kis gömbfülkék, kalcit kristályok találhatóak. Kitöltése agyagos kötőmelék, aktív vizeknek nyoma sincs.

Vukov Péter

A Ferencvárosi Természetbarát Szövetség Barlangkutató Csoportja szokásos nyári táborát idén is Égerszögön rendezte meg. Az egyik csoport Bártfai Pál vezetésével befejezte az égerszögi Szabadság-barlang több éve tartó részletes felmérését.

A második csoport a Veszettárpás-töbörben lévő munkahelyet mélyítette le 15,5 m mélységgig. A feltételezett Teresztenyei-barlangrendszerhez tartozó víznyelő járata ebben a mélységben hézagos omladékban meredeken lefelé halad. A viszonylag nagy üregek és a könnyű bontás biztatónak látszik, az aládúcolás azonban nagy gondot okoz.

Horváth János

Újnonnan feltárt kis oldalág a Baradlában

A Baradlában végzett kutatásaim során 1969. augusztus 16-án behatoltam abba a szűk nyílásba, amely a jósvafői bejáratától az Óriások-terme felé haladva a barlang falán feltüntetett 300-as jelzéstől 5 méterre befelé, tehát a bejáratától 305 méterre, bal oldalon, a barlang keleti falában, 1 méterre a járda felett nyílik. Velem volt a kutatómunka során Hetz Ferenc nagyváradi barlangkutató és Kun Miklós a barlangüzem jósvafői villanyszerelője is, aki elmondta, hogy ezen a nyíláson ő korábban Varga Imrével, a barlangüzem másik dolgozójával együtt már bemászott, egy kis terembe jutottak, ahonnan szerintük bontással talán tovább lehetne jutni.

A bejárat nyílásból egy szűk járaton át kb. 8 métert kúszva 10 méter hosszú, 8 méter széles terembe jutottunk, amely északkelet felé 10 méter hosszú, 5 méter széles lépcsőzetesen emelkedő folyosóban folytatódik, ennek végén egy szűk nyíláson átbújva, kürtön át, 7 méter hosszú, 5 méter széles terembe ereszkedtünk le. Ebből egy nyíláson keresztül 3 méterrel lejjebb elhelyezkedő kb. 6 m hosszú üregbe lehet lemászni, felfelé pedig szűk kürtő emelkedik, amelybe bontás nélkül akkor nem lehetett behatolni.

Visszatértünk a felszínre és még ugyanaznap délután Hetz Ferenc, valamint Szlovik Attila és Szlovik Lajos a Budapesti Vörös Meteor ott táborozó barlangkutatóinak társaságában, szerszámokkal felszerelve újból leszálltam a barlangba. Az addigi végponton kibontottuk a kürtőt elzáró agyagba ágyazott törmelékét és a kürtőn felkúszva 16 méter hosszú, 10 méter széles, tágas, erősen omladékos terembe jutottunk, melynek mennyezetét hatalmas vető keresztezi.

Az összesen kb. 75 m hosszúságban feltárt új oldalágról vázlatos felmérést készítettünk.

Dr. Dénes György

- 4 -

Külföldi barlangkutatók Magyarországon

Ez év augusztus 23-tól 31-ig a Bécsi Barlangkutató Szövetség 14 fős csoportja tartózkodott hazánkban.

Megtekintették Budapesten a Solymári-, Mátyás-hegyi-, Szemlő-hegyi-barlangokat, a Gellért-hegy hévizes forrásbarlangjait, az Iván-barlangi észlelőállomást és a nemrég feltárt aragonitbarlangot. Jósvafőn megtekintették a Vass Imre Kutatóállomást és a Baradla-barlangot.

A Barlangkutató Bizottság az MTESZ klubjában baráti találkozót szervezett, ahol Dr. Láng Sándor elnökünk általános ismertetést adott hazánk karsztvidékeiről, majd Dr. Jánossy Dénes összefoglalta a hazai ásatásos barlangkutatók eredményeit.

Társulatunk helyiségében, a nagy számmal megjelent magyar barlangkutatóknak, a vendégek nevében dr. Max Finke adjunktus tartott előadást az ausztriai karsztvidékekről és a Bécsi Barlangkutató Szövetség munkájáról. Az előadást Wilhelm Hartman színes diapozitív vetítése egészítette ki.

Cs. Á.

Augusztus hónapban két német barlangkutató csoport is felkereste hazánkat.

Először lipcsei, majd königseei barlangkutatók ismerkedtek az Aggtelek-Jósvafő környéki, valamint a Budapest közelében fekvő barlangokkal.

Amint erről már a Körlevelünk előző számában beszámoltunk a MEAFC Marcel Loubens Barlangkutató Szakosztály nyári táborába olasz és lengyel barlangkutatók vettek részt.

FIGYELEM

Felkérjük azokat a kutatócsoportokat, kutatótársakat, akiknek birtokában olyan barlangtérkép, térképrészlet, vázlat van, melyeket kiadványainkban még nem publikáltak és a Dokumentációs Szakbizottságnak sem adtak le, hogy ezekről az anyagaikról a Kartográfiai Szakbizottságot tájékoztassák.

Bármilyen régi, vázlatos, befejezetlen vagy munkában lévő barlangtérkép anyagról kérünk egyszerű értesítést.

Ez tartalmazza: a barlang nevét, hegységnevet, a rajz méretarányát, síkjait: alaprajz, hosszmetset, keresztmetset (A.H.K.), anyagát: pausz, fénymásolat, ceruzavázlat, a felmérés idejét, a felmérő csoport és a felmérő nevét.

A Szakbizottság az irodalomban közzétett, intézményeknél és egyes kutatóknál tárolt térképek alapján feltehetőleg az összes barlangtérképanyag 80-90%-át már összeírta. A teljességet és így a munka értékét csak a kutatótársak segítségével biztosíthatjuk. Értesítést a Társulat címére, a Kartográfiai Szakbizottság részére kérjük.

Reméljük, hogy a még beérkező adatokkal a magyarországi barlangok térképezésének helyzetét hiánytalanul és áttekinthetően tudjuk felmérni.

A térképező munkákat és ezekről az értesítést a Társulat nevében is köszöni a Szpeleokartográfia Szakbizottság.

Horváth János

Értesítjük a tagságot, hogy a kis fémjelvény Társulatunk helyiségében 10 forintért ismét kapható.